

Україна у фокусі

14 – 20 липня

2014 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>6</i>
<i>ЗБИТИЙ «БОЇНГ-777»: АВІАКАТАСТРОВА З ГЕОПОЛІТИЧНИМИ НАСЛІДКАМИ.....</i>	<i>6</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

14
липня

У Луганській області був збитий військово-транспортний літак Ан-26. Міністр оборони Валерій Гелетей заявив, що літак Ан-26 збили за допомогою потужної ракетної зброї, найімовірніше – з території Російської Федерації.

Канцлер Німеччини Ангела Меркель виступила за те, щоб українська влада якомога скоріше провела переговори з терористами, які діють на сході України. Про це повідомила прес-служба уряду Німеччини за підсумками зустрічі Меркель із російським президентом Володимиром Путіним у Ріо-де-Жанейро. В німецькому уряді зазначили, що метою таких перемовин повинне стати двостороннє припинення вогню.

Росія нарощує свої війська на кордоні з Україною. Про це повідомили інформаційні агенції, з посиланням на високопосадовця НАТО. За оцінками альянсу, Росія розмітила від 10 до 12 тисяч солдатів поблизу українського кордону.

Сторінку німецького канцлера Ангели Меркель у Фейсбук громадські активісти заповнили повідомленнями «Дякую, пані Ріббентроп». Такий он-лайн флеш-моб став реакцією на заяву уряду Німеччини із закликами до проведення перемовин між українською владою та проросійськими бойовиками на Донбасі. Активісти у такий спосіб натякнули, що Меркель може повторити домовленості між гітлерівською Німеччиною та сталінським СРСР.

15
липня

Близько 6:20 ранку по місту Сніжне Донецької області було завдано авіаудару. У РНБО України заявили, що авіаудар був завданий невідомим літаком з метою дискредитувати українських військових. В результаті авіаудару, який призвів до обвалення конструкції житлового будинку в Сніжному, загинуло одинадцять людей і ще вісім отримали травми.

У телефонній розмові з Петром Порошенком Канцлер Німеччини Ангела Меркель зазначила, що слова її речника хибно витлумачили. За її словами, про прямі переговори з сепаратистами мови не було, йшлося лише про консультації тристоронньої контактної групи.

Служба безпеки України володіє незаперечними доказами причетності російської сторони до атаки на український військово-транспортний літак Ан-26 14 липня у Луганській області. Про це повідомив голова СБУ Валентин Наливайченко. В інформаційно-аналітичному центрі РНБО України підтвердили й ту інформацію, що сепаратисти взяли в полон двох членів екіпажу літака Ан-26.

За час проведення антитерористичної операції на сході України загинуло 258 українських силовиків. Про це повідомив речник інформаційного центру

РНБО Андрій Лисенко. За його словами, ще 922 поранені, а 45 українських бійців перебувають у полоні.

16
липня

Українська льотчиця Надія Савченко, яка викрадена в Луганській області та перебуває в СІЗО у Воронежі, на зустрічі з українським консулом Геннадієм Брескаленком повідомила, що її вивезли до Росії насильно з мішком на голові і в наручниках.

МЗС України зажадало від російської сторони звільнити Савченко без всяких умов.

Військовий літак Російської Федерації завдав ракетного удару по літаку СУ-25 збройних сил України, який виконував завдання на території України. Про це повідомив речник РНБО Андрій Лисенко. Як він зазначив, це вже другий «спектакулярно збитий російською армією – навіть не російськими терористами! – український літак».

17
липня

США посилили санкції проти Росії у зв'язку з ситуацією навколо України. До списку санкцій увійшли не лише окремі високопосадовці Росії, а й низка російських компаній, зокрема: «Алмаз-Антей» та концерн «Калашников», а також НПО «Іжмаш», НПО «Базальт», «Уралвагонзавод» та КБ «Приборобудування», компанії нафтогазового сектору: «Новатек», «Роснефть», «Внешэкономбанк», «Газпромбанк».

На українській території під Ізвариним з'явилося 300 «зелених чоловічків» – військовослужбовців у формі Збройних сил Росії без знаків розпізнавання. Про це повідомив речник Інформаційного центру РНБО Андрій Лисенко. Угруповання має на озброєнні артилерію та установки «Град».

Під Маринівкою у Донецькій області тривають бої, в яких сили АТО відбивають атаки бойовиків. Про це повідомив організатор групи «Інформаційний спротив» Дмитро Тимчук. За його словами, російські терористи хочуть пробити ще одну дірку у кордоні для поставок зброї і терористів.

Пасажирський літак, що виконував рейс Амстердам–Куала-Лумпур, був збитий над містом Торез із зенітно-ракетного комплексу «Бук» російськими терористами. Загибло 283 пасажирів і 15 членів екіпажу. За словами радника міністра внутрішніх справ Антона Геращенко, напередодні місцеві українські патріоти зафіксували переміщення цього комплексу терористів з боку м. Тореза в м. Сніжне.

18
липня

Рада безпеки ООН закликала провести всебічне, ретельне і незалежне міжнародне розслідування катастрофи «Боїнга-777» авіакомпанії Malaysia Airlines, підбитого в Донецькій області. За словами заступника генерального секретаря ООН з політичних питань Джеффри Фелтмана, на сьогодні ООН не має результатів незалежної оцінки обставин катастрофи.

Представник США в Радбезі ООН Саманта Пауер заявила, що сепаратисти самопроголошеної «Донецької народної республіки» не могли керувати зенітно-ракетною установкою «Бук», з якої, імовірно, був обстріляний малайзійський «Боїнг», без допомоги російських експертів. Президент Парламентської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) Ілка Канерва також заявив, що є переконливі ознаки того, що крах малайзійського лайнера «Боїнг-777» у Донецькій області могла спричинити ракета, запущена з контрольованих «ополченцями» територій.

За попередніми результатами розвідки США, «Боїнг-777» Малайзійських авіаліній, швидше за все, збили проросійські сепаратисти. Про це повідомив телеканал CNN.

У РНБО заявили, що випадок зі збитим «Боїнгом» вже третій після того, як з російської території було збито українські військові літаки Ан-26 та Су-25. Зокрема, в РНБО представили докази причетності Росії до збитого Су-25, оприлюднивши на своєму сайті аудіозапис того, як наземний пункт управління авіації ЗС РФ здійснював наведення російського літака Міг-29 для знищення повітряної цілі на території України – Су-25.

Російський президент Володимир Путін у катастрофі «Боїнга-777» звинуватив Україну. Він закликав активних на Донбасі сепаратистів і українських військових скласти зброю і почати мирні переговори.

СБУ оприлюднила переговори сепаратистів про отримання зенітно-ракетного комплексу «Бук-М», з якого, найвірогідніше, був збитий малайзійський авіалайнер «Боїнг-777».

У Росії затримали українського журналіста програми «Спецкор» Євгенія Агаркова, який у Воронежі висвітлював справу української льотчиці Надії Савченко.

У Луганську тривалі бої призвели до загибелі десятків мирних жителів. Про це повідомила прес-служба Луганської міськради. За її даними, снаряди падали практично у всіх районах міста, зокрема й у центрі. Міністр оборони генерал-полковник Валерій Гелетей доповів Президенту України Петру Порошенку про те, що Збройні Сили України взяли під контроль південно-східну частину Луганська і розблокували аеропорт.

Терористи за підтримки Росії намагаються знищити докази міжнародного злочину. Про це йдеться у заяві уряду України. В документі зазначено, щ керовані Росією терористи не дають можливості компетентним органам України розпочати розслідування і відмовляються допустити міжнародну спільноту та представників іноземних урядів на місце падіння літака Малайзійських авіаліній.

19
липня

II. Аналітична довідка

ЗБИТИЙ «БОЇНГ-777»: АВІАКАТАСТРОВА З ГЕОПОЛІТИЧНИМИ НАСЛІДКАМИ

17 липня над територією Донецької області, яку контролюють проросійські бойовики-сепаратисти, було збито міжнародний пасажирський авіалайнер «Боїнг-777», який здійснював рейс із Амстердама до Куала-Лумпур, у результаті чого загинули всі 298 осіб, які перебували на його борту. Представники української влади звинуватили в цьому російських бойовиків, які, на їхню думку, могли збити літак за допомогою зенітно-ракетного комплексу «Бук». Сепаратисти, у свою чергу, заперечили це і переклали відповідальність за збитий літак на українську армію. Напередодні інциденту, 16 липня, стало відомо про поглиблення санкцій з боку США та ЄС проти російських посадовців і компаній. Крім того, протягом тижня було зафіксовано низку фактів, які вказували на активізацію військової допомоги сепаратистам з боку Росії, в тому числі підбиття двох українських літаків – «Ан-26» і «Су-25» – у зоні конфлікту на Донбасі.

*Як можна пояснити знищення «Боїнга-777»?
Які наслідки це матиме для конфлікту
на Донбасі та міжнародної позиції України?*

Підбиття авіалайнера над територією Донеччини відбулося в умовах загострення як безпосереднього воєнного конфлікту на сході України, так і міжнародних стосунків країн Заходу та Росії. З одного боку, відступ проросійських бойовиків із Слов'янська і Краматорська, а також низки інших населених пунктів Донецької області, призвів до їх зосередження у двох найбільших містах зони конфлікту – Донецьку та Луганську. Такий тактичний успіх українських збройних сил, утім, призвів і до небажаних для них наслідків: розуміючи погіршення становища бойовиків на Донбасі, Росія посилила свою допомогу їм у вигляді постачання військової техніки та військової сили. Поглиблення санкцій проти Росії, натомість, стало відповіддю США і країн ЄС на подібну ескалацію конфлікту руками Москви. При цьому санкції з боку США вперше

були спрямовані проти низки важливих російських компаній і банків, що в перспективі може вдарити по російській економіці куди більш відчутно, ніж точкові санкції проти окремих осіб. ЄС, у свою чергу, лише задекларував свій намір перейти до санкцій проти російських компаній, укотре засвідчивши великі проблеми з консенсусним прийняттям рішення щодо таких чутливих питань, як стосунки з Росією.

У цьому контексті знищення «Боїнга-777» з великою найвірогідніше можна розглядати як наслідок загострення конфлікту на Донбасі. Попри те, що офіційне розслідування причин авіакатастрофи ще не розпочалося, більшість із наявних у цей час свідчень вказують на те, що літак, скоріше за все, збили саме проросійські бойовики, які могли помилково сприйняти його за український транспортний літак.

Більше того, цілком вірогідно, що і техніку, і персонал, необхідні для підбиття літака, сепаратисти отримали протягом останніх днів, коли російські сили активно перетинали кордон з Україною. Відповідно, нові спроби Москви активізувати пряме й опосередковане вторгнення на українську територію, вочевидь, стали головною причиною загибелі пасажирів авіалайнера – незважаючи на те, що російське керівництво навряд чи могло й уявити такий результат своїх дій.

Авіакатастрофа на сході України може мати серйозні наслідки як для конфлікту на Донбасі, так і для геополітичної розстановки сил, однак дати їх точний прогноз поки досить важко. З одного боку, вона може стати потужним ударом по позиціях проросійських сепаратистів, особливо якщо версія про їхню відповідальність за знищення літака підтвердиться. Уже перший день після катастрофи засвідчив подальший розкол у їхніх рядах, який з часом, вочевидь, лише посилюватиметься. З іншого боку, зважаючи на жорстку позицію Росії щодо подій на Донбасі, очікувати швидкої капітуляції сепаратистів не доводиться – свідченням цього стало хоча би продовження активних бойових дій у регіоні на наступний день після падіння «Боїнгу-777». Зважаючи на традиційно непримиренну реакцію російської влади на авіакатастрофу, вона зберегла намір підтримувати бойовиків на сході України, хоча, ймовірно, вже не так активно, як робила це протягом останнього тижня.

Міжнародне становище України, але також і перспективи вирішення конфлікту на Донбасі, багато в чому

залежатимуть від процесу та результатів розслідування трагічних подій 17 липня. Завдання української влади в цьому контексті полягає в тому, аби забезпечити максимально прозорий і об'єктивний характер цього розслідування, допустивши до нього всі зацікавлені сторони. З іншого боку, погоджуватися на повноцінне припинення вогню в регіоні, до чого закликають представники окремих західних держав, Україні навряд чи доцільно, зважаючи на схильність бойовиків ігнорувати будь-які домовленості та прикрий досвід попереднього перемир'я, яке вони постійно порушували. Зусилля, натомість, варто спрямувати на обмеження бойових дій у районі авіакатастрофи та забезпечення вільного доступу міжнародних експертів до уламків літака, продовжуючи при цьому операцію з ліквідації бойовиків в інших гарячих точках регіону.

Якщо ж у результаті міжнародного розслідування версію про вину сепаратистів, яких підтримувала Росія, буде доведено, Україна отримає стратегічну перевагу не лише в боротьбі з проросійськими бойовиками, а й у відносинах із Росією. Очевидно, що це може призвести до подальшого поглиблення санкцій проти Росії, хоча така лінія поведінки може не дати очікуваних результатів у короткостроковій перспективі. З іншого боку, підтвердження причетності Росії до авіакатастрофи на Донбасі може актуалізувати питання врегулювання ситуації в регіоні міжнародними силами, наприклад у вигляді миротворчої місії під егідою ООН. Опір Росії як постійного члена Ради Безпеки ООН і залежність багатьох європейських держав від вигод економічної

співпраці з російським бізнесом можуть знову стати цьому на перешкоді, однак перехід країн ЄС від статусу спостерігача до

постраждалого конфлікту на Донбасі може зрештою змінити їхню поведінку у бік жорстких дій щодо припинення військової агресії Росії.

Висновки

Таким чином, підбиття міжнародного авіалайнера «Боїнг-777» над територією Донбасу відбулося в розпал активізації російської військової підтримки сепаратистам і з великою вірогідністю стало її прямим результатом. Наслідки міжнародного розслідування причин авіакатастрофи можуть стати потужним ударом по позиціях Росії та підтримуваних нею сепаратистів, хоч і не гарантують швидкого розв'язання конфлікту на Донбасі. У той же час українська влада має докласти максимум зусиль, аби посприяти об'єктивному розслідуванню трагедії, але водночас не припиняти дії зі знешкодження проросійських бойовиків у регіоні.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук
